

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แผนผังความคิดและเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด จำนวน 4 แผน และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ แบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ แบบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในลักษณะความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู พบว่า

1. ผลการทดสอบความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนผังความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เรื่อง Our Neighbor Counties มีคะแนนพัฒนาการสูงขึ้นมาที่สุด รองลงมา คือ เรื่อง Myself เรื่อง The Animals และ เรื่อง Out and about ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนผังความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

สำคัญภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เรื่อง The Animas มีคะแนนพัฒนาการที่สูงขึ้นมากที่สุด รองลงมา คือเรื่อง Myself เรื่อง Our Neighbor Countries และเรื่อง Out and about ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบความสามารถด้านการเขียนแผนผังความคิดโดยใช้แผนผังความคิด พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนแผนผังความคิดเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55, \sigma = .73$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบแผนผังความคิดผู้เรียนมีความสามารถมากที่สุด รองลงมา คือด้านความถูกต้องในการสะกดคำด้านเนื้อหาตรงประเด็นกับหัวข้อและด้านโครงสร้างไวกรณ์ ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบความสามารถด้านการพูดนำเสนอโดยใช้แผนผังความคิด พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถด้านการพูดนำเสนอโดยใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57, \sigma = .82$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคล่องแคล่วในการพูดนักเรียนมีความสามารถมากที่สุด รองลงมา คือด้านการแสดงท่าทาง/น้ำเสียงประกอบการพูด และด้านการพูดให้รายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อชัดเจน ตามลำดับ

5. ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แผนผังความคิด พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมสนใจการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12, \sigma = .57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความตั้งใจเรียนและด้านความมุ่งมั่นในการร่วมกิจกรรม ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่นักเรียนแสดงออกระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผนออกแบบแผนผังความคิดของตนเองในรูปแบบที่หลากหลาย มีพัฒนาการจากที่เรียนรู้ดีขึ้น อาทิ การเขียนแผนผังความคิด เขียนคำหรือประโยคบนเส้นกึ่งหลักและกึ่งรอง ได้ถูกต้อง ใช้สีในการแต่งกิ่ง และใช้สีในการเขียนตัวหนังสือ นักเรียนสังเกตผลงานของเพื่อนและนำมาปรับปรุงหรือตกแต่งชิ้นงานของตนเองให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีทักษะในการนำเสนอผลงานได้ดีขึ้น กระบวนการทำงานเป็นระบบเข้าใจเนื้อหาที่สอนในมิติที่กว้างและรอบด้านในประเด็นที่ศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและต่อยอดคำศัพท์ได้ดีขึ้น และนักเรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาจากบทเรียนสู่การใช้ชีวิตจริงได้ดีนักเรียนมีความสุขตั้งใจ กล้าแสดงออก และสนใจกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิดมากขึ้น นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากพฤติกรรมการทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนดปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อตกลงของห้องเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา พฤติกรรมการคุยกันในชั้นเรียนลดน้อยลง

อภิปรายผล

จากสรุปผลการใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมแผนผังความคิดมีความสามารถของทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของชลวิภา เฟื่องกาญจน์ (2547) ได้ศึกษา เรื่องการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางภาษาอังกฤษและทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดมีความสามารถทางภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิชาการของชุตติมาประวะ โปะตะ โก (2553) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอน CIRC ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ซึ่งพบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชชา สุขพัชรกรณ์ (2552) ที่ทำการวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนเพิ่มขึ้น หลังจากเรียน โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด และความสามารถในการพูดสรุปความของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ หลังจากเรียน โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

ดังนั้น การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่า นักเรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองนั้น สามารถอภิปรายได้ว่าแผนผังความคิดช่วยส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษอาจเนื่องมาจากเหตุผล ดังนี้

ประการแรก แผนผังความคิดช่วยให้นักเรียนสามารถจับประเด็นสำคัญและรายละเอียดในการรับข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการลำดับเรื่องและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในประเด็นที่สำคัญได้ โดยทั่วไปแล้วนักเรียนที่ฟังหรืออ่านเรื่องส่วนใหญ่แล้ว จะไม่มีระบบหรือเครื่องมือที่ช่วยจัดการองค์ความรู้ที่ได้จากการฟังหรือการอ่านบางครั้งนักเรียนไม่สามารถจดจำหรือจับประเด็นสำคัญของเรื่อง ได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งแผนผังความคิดเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการรับข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ช่วยจัดลำดับความคิด จับประเด็นสำคัญของเรื่อง และให้รายละเอียดลำดับเรื่องและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในประเด็นที่สำคัญได้ ดังนั้นเมื่อนักเรียนถ่ายทอดการรับรู้จากการอ่านออกมาเป็นการเขียนแผนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านก็จะสามารถ

จับประเด็นสำคัญและรายละเอียดในการรับข้อมูลอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้ความสามารถทางภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

สรุปได้ว่า การนำกิจกรรมแผนผังความคิดมาใช้ในการสอนอ่านจับใจความและการเขียนแผนผังความคิด ช่วยให้นักเรียนสรุปประเด็นและใจความสำคัญของเรื่องได้ และช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและการจดจำเรื่องราวได้อย่างแม่นยำ ช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกันอย่างสัมพันธ์และเป็นรูปธรรม

ประการที่สอง กิจกรรมแผนผังความคิดช่วยให้นักเรียนมีการวางแผนการพูดนำเสนอผลงานได้ดีเนื่องจากการพูดนำเสนอผลงาน โดยทั่วไปแล้วนักเรียนพูดนำเสนอโดยไม่มีการเตรียมการหรือการลำดับความคิดในสิ่งที่จะพูด ทำให้การพูดของนักเรียนมีลำดับขั้นตอนที่สับสน ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และนักเรียนขาดความมั่นใจซึ่งแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดระบบในการนำเสนอและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องช่วยให้นักเรียนพูดนำเสนอได้ครอบคลุมทุกประเด็นไม่ตกหล่นหรือหลงประเด็นสำคัญเข้าใจง่าย และช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้านำเสนอตามความคิดของตนเอง นอกจากนี้ก่อนการพูดนักเรียนต้องมีการเตรียมเนื้อหา ทำความเข้าใจกับเนื้อหา และในบางครั้งนักเรียนต้องมีการเตรียมสื่อประกอบการพูด เพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากที่สุด ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีการเตรียมการวางแผน โดยการเขียนแผนผังความคิดตามกรอบที่จะนำเสนอแล้ว ก็ช่วยให้นักเรียนมีการวางแผนการพูดนำเสนอผลงานได้ดีตรงประเด็นไม่ตกหล่นและพูดนำเสนอด้วยความมั่นใจ จึงส่งผลให้ความสามารถทางภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองสอดคล้องกับงานวิจัยพรพันธ์อิสระ (2545) ได้ศึกษาการใช้ผังมโนภาพในการพูดเล่าเรื่องของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังจากการเรียนการสอนนักเรียนสามารถพูดเล่าเรื่องได้ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดนำเสนอ โดยใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แผนผังความคิดพบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมสนใจการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยอาจมีสาเหตุมาจากการได้ออกแบบแผนผังความคิด ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีสอดคล้องกับ เครือวัลย์ ภูมิศรีแก้ว (2552) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รู้จักการช่วยเหลือ มีความกระตือรือร้น นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนานในการร่วมกิจกรรม และสอดคล้องกับ บรรจงอมรชิวิน (2552 : 214 - 215) ได้ให้รายละเอียดจากการใช้ประโยชน์ของแผนผังความคิดว่า 1) แผนผังความคิดสามารถนำไปใช้ในกรณีงานเขียนต่างๆ ช่วยในการเริ่มต้น

โครงเนื้อหาที่จะเขียนทำให้เห็น โครงร่างได้ชัดเจนเช่นการสรุปหัวข้อต่างๆ การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาและรายละเอียด 2) แผนผังความคิดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการอ่านช่วยในความเข้าใจในประเด็นสำคัญและยังสามารถจดจำเรื่องต่างๆ ได้ 3) การใช้ประโยชน์ในด้านการฟังสัมมนาการประชุมและการเรียนการสอน และการทำแผนผังความคิด มีข้อดีอีกประการหนึ่งก็คือการช่วยในการจดจำได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับทฤษฎีของโทนี บูซาน (1997) ที่ได้อธิบายการเขียนแผนผังความคิดให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการเน้น เน้นคำ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ที่จะช่วยสื่อความหมายได้ การเชื่อมโยงสัมพันธ์จากใจความหลักไปสู่ใจความรอง มีความชัดเจนในการใช้คำ การลากเส้น การใช้สี โดยจะทำให้ นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน ช่วยให้จำง่ายเพราะการใช้สีจะเป็นการกระตุ้นสมองซีกขวา และแผนผังความคิดเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนเงาการคิดรอบทางออกมาให้ได้รับรู้ ทำให้เข้าใจระบบความคิดของตนเอง และทำให้เกิดอิสระในการคิด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของออซูเบลที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นการทบทวนหรือความรู้ที่ได้รับใหม่ กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียนแล้วถ่ายทอดออกมาในลักษณะของแผนผังความคิดแสดงเป็นความคิดรวบยอด และสอดคล้องกับทฤษฎีของมาซาร์โนในประเด็นความสามารถในการเรียนรู้ อารมณ์ที่เชื่อมโยงกับความรู้ และแรงจูงใจตลอดจนการควบคุมระบบรับรู้ที่เกิดจากตนเองระบบการรู้คิดนี้เกี่ยวข้องกับการจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ซึ่งต่างก็มีความสัมพันธ์กันในลักษณะการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่รับรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยดังกล่าวแผนผังความคิดถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดีขึ้น และยังส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนในรายวิชาอื่นๆ ควรนำแผนผังความคิดไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เกิดการเชื่อมโยงประสบการณ์ และมีกระบวนการคิดที่เป็นระบบมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1. ควรยืดหยุ่นและเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา เพื่อให้ นักเรียน ได้ใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และการพูด อย่างเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล

2. ควรแนะนำรูปแบบแผนผังความคิด และวิธีการเขียนแผนผังความคิดเพื่อให้นักเรียน ได้เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนผังความคิดที่มีผลต่อทักษะ ด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงสร้างสรรค์

2. ควรวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนผังความคิดบูรณาการเข้ากับ รายวิชาอื่นๆ

